

Bezoekadres
Nieuwe Achtergracht 100
1018 WT Amsterdam

Postbus 2200
1000 CE Amsterdam
Telefoon 020 5555405
Fax 020 555 5690
www.gezond.amsterdam.nl

GGD Amsterdam

Cluster Leefomgeving
Afdeling Milieu & Gezondheid

Retouradres: GGD/LO, Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam

Dhr. P. Renard
Project Management Bureau
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

Datum 26-02-2014
Behandeld door H.C. Groenwold (GGD)
E-mail GGD: hgroenwold@ggd.amsterdam.nl

Kopie aan L. Gratama, H. van Bergen
Bijlage 1 Informatie over de Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit
Onderwerp Advies GGD Rhijnspoorgebouw Amstel Campus

Geachte meneer Renard,

Op 24 februari 2013 ontving GGD Amsterdam uw verzoek om advies over het vestigen van een locatie van Hogeschool Amsterdam op de hoek van de Mauritskade en de Wibautstraat (het Rhijnspoorgebouw) te Amsterdam. Aangezien dit een nieuwe onderwijslocatie is waar de leerlingen gedeeltelijk minderjarig zijn (een gevoelige bestemming), is advies van de GGD nodig in het kader van de Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit.

Advies GGD

De locatie van het Rhijnspoorgebouw is 34 meter van de Wibautstraat gelegen, en ligt pal aan de Mauritskade. Beide straten zijn druk, er rijden meer dan 25600 respectievelijk 19000 motorvoertuigen per etmaal. De GGD adviseert meer dan 50 meter afstand te bewaren tot een drukke stadsweg, wanneer het om eerstelijnsbebouwing gaat. Echter, in dit geval adviseert de GGD toch **positief** over deze locatie, vanwege redenen die hieronder staan vermeld.

Onderbouwing advies

Normaal gesproken adviseert de GGD negatief over het toestaan van voorzieningen voor gevoelige groepen binnen 50 meter van de rand van een drukke stadsweg, waarover meer dan 10.000 voertuigen per etmaal rijden. Wij baseren ons hierbij op de 'Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit', waarin is vastgelegd dat de bouw van nieuwe gevoelige bestemmingen daar om gezondheidskundige redenen onwenselijk is. Meer informatie over de richtlijn is te vinden in bijlage 1. Hierbij wordt opgemerkt dat dit advies alleen betrekking heeft op de buitenluchtkwaliteit, waarbij wordt gekeken naar de afstand tot de (snel)weg.

De combinatie van redenen waarom in dit geval toch een positief advies wordt gegeven:

- De gevel aan de Mauritskade is een dove gevel, waar geen ventilatieopeningen zijn;
- De gevel aan de Wibautstraat is eveneens een dove gevel;
- Het gebouw is hoger dan 4 verdiepingen, en de inlaatopening van de mechanische ventilatie is gesitueerd aan de zuidgevel die niet gelegen is aan een drukke straat. Dit is gunstig, want het gebouw zelf werkt daardoor als afscherming om de luchtvervuiling van de Mauritskade gedeeltelijk tegen te houden. Voor de Wibautstraat geldt dat in iets mindere mate, maar daar staat het gebouw wat verder vandaan.

- De inlaatopening van de mechanische ventilatie zit hoog, namelijk op de zevende verdieping. Hierdoor is de aangevoerde lucht in het gebouw schoner dan wanneer de aanvoer lager zou zijn gelegen;
- Er zullen F7 filters gebruikt worden in het ventilatiesysteem. Hierbij wordt opgemerkt dat het regelmatig onderhouden van het ventilatiesysteem en het vervangen van de filters een voorwaarde is. Zeker wanneer de mechanische ventilatie de enige bron van frisse lucht in het gebouw is. Bij vervuiling van de filters kan de ventilatiecapaciteit namelijk sterk afnemen, waardoor de kwaliteit van de binnenlucht sterk achteruit gaat. Het verschilt per situatie hoe vaak vervanging nodig is, daarom is zeker de eerste jaren geregelde controle noodzakelijk om te bepalen hoe snel de filters vervuilen en vervangen dienen te worden;
- Het overgrote deel van de leerlingen is meerderjarig.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen van bovenstaande redenen op zichzelf tot een positief advies kunnen leiden.

Wanneer u verder van gedachten wilt wisselen over dit advies, kunt u contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

Mw. H.C. Groenwold-Ferguson

Bijlage 1 Informatie over de Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit

Voor de volledigheid een korte samenvatting van het geldende nationale en Amsterdamse beleid, en de gezondheidseffecten die optreden door blootstelling aan luchtverontreiniging langs een drukke weg. (GGD Amsterdam, januari 2014)

Landelijk beleid

Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)

De Minister van VROM heeft in dit besluit (dec. 2008) vastgelegd dat **scholen voor minderjarigen, voorzieningen voor kinderopvang en verpleeg-, verzorgings- en bejaardenhuizen** alleen binnen 300 meter van een snelweg of 50 meter van een provinciale weg mogen worden gebouwd wanneer er geen sprake is van (dreigende) overschrijding van de grenswaarden voor luchtkwaliteit (PM₁₀ en NO₂). Dit geldt voor nieuwbouw, maar ook voor uitbreidingen met meer dan 10% van de capaciteit. In toelichting op het Besluit schreef minister Cramer daarnaast: "...Gezondheidsschade kan echter ook optreden als er geen sprake is van normoverschrijding. Daarom wordt bestuursorganen aangeraden terughoudend te zijn met het besluiten tot en realiseren van gevoelige bestemmingen binnen de genoemde zones langs wegen, ook daar waar de normen niet worden overschreden. De afweging daarover vindt plaats in de context van het beginsel van een goede ruimtelijke ordening..."

Amsterdams beleid

Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit

In januari 2010 is de 'Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit' van kracht geworden. Daarin wordt gesteld dat in Amsterdam, onafhankelijk van het wel of niet overschrijden van de normen, geen gevoelige bestemmingen worden gebouwd binnen 300 meter van de rand van een snelweg of in de eerstelijns bebouwing binnen 50 meter van een provinciale weg/drukke stadsweg. Daarbij gaat het om wegen waar meer dan 10.000 voertuigen per etmaal rijden. Hetzelfde geldt voor het uitbreiden van een bestaande gevoelige bestemming met 10% of meer van de capaciteit. De GGD adviseert in deze gevallen over de locatie en mogelijke maatregelen.

Sinds 2014 geldt deze richtlijn zowel voor projecten van de Centrale stad als ook voor Stadsdelen. De richtlijn geldt niet voor de transformatie van kantoorgebouwen. In gevallen waarbij de richtlijn niet geldt, geeft de GGD indien gewenst advies.

Gezondheidseffecten

Wetenschappelijk onderzoek heeft in de afgelopen decennia aangetoond dat luchtverontreiniging leidt tot verhoogde risico's op velerlei luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, en sterfte hieraan. Dit heeft geleid tot EU grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide. Fijn stof is een mengsel van een zeer groot aantal deeltjes die variëren in grootte, herkomst en samenstelling. De laatste jaren is gebleken dat vooral luchtverontreiniging veroorzaakt door *verkeer* schadelijk is voor de gezondheid. Studies naar gezondheidseffecten bij kinderen die naar school gaan nabij snelwegen hebben uitgewezen dat deze kinderen *meer luchtwegklachten* hebben, vaker *astma-aanvallen* krijgen, en zelfs een *achterblijvende longgroei* hebben. Ook bij volwassenen worden deze effecten gezien wanneer zij dicht bij een snelweg wonen. Bij volwassenen worden ook effecten op het *vaatstelsel* waargenomen, het gaat hierbij om onder andere *arteriosclerose* en risicofactoren hiervoor. De *levensverwachting* van personen die dicht bij een drukke weg wonen, is lager dan die van mensen die daar niet wonen. De gezondheidsrisico's nemen toe in de nabijheid van een drukke weg. Dat geldt al voor binnenstedelijke wegen met een intensiteit van enkele duizenden voertuigen per etmaal, maar zeker voor snelwegen. Naast de totale hoeveelheid verkeer is het aandeel vrachtverkeer een extra risicofactor, de uitstoot van (zwarte) dieselloertuigen blijkt extra schadelijk.

Belangrijk is, dat uit de onderzoeken blijkt dat ook op plekken waar ruimschoots aan de grenswaarden wordt voldaan, deze negatieve gezondheidseffecten toch optreden.